

SEKRETY

Wsi...

Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Egzemplarz
bezpłatny

Numer 5 (85), Maj 2020

www.sulow.pl

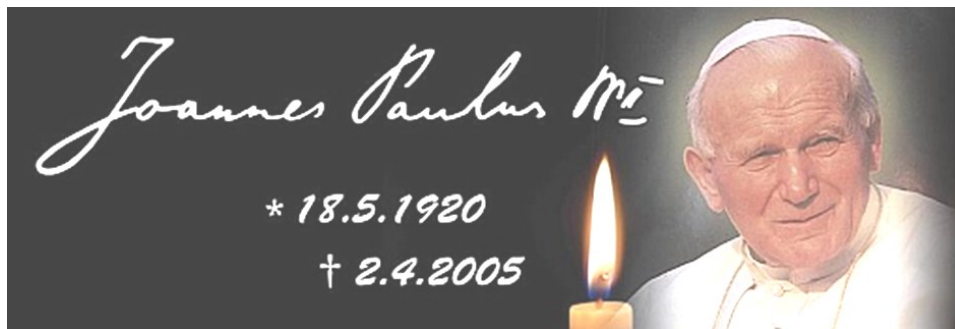

W tym numerze

Rocznica narodzin Papieża - Polaka	str. 2
Fundusz Sotecki - Rozłopy	str. 6
Wieści gminne	str. 7
Wspomnienia Aleksandry Bulak	str. 10
Ze starego albumu	str. 10
Wieści szkolne	str. 11
Stodko-kwaśne jagódki	str. 12
Podziękowanie	str. 14
Kącik kulinarny	str. 15
Humor	str. 16

100. ROCZNICA NARODZIN JANA PAWŁA II

Na naszej polskiej ziemi przyszedł na świat człowiek, którego życie okazało się wyjątkowym darem dla Kościoła i całego świata.

Temu człowiekowi było na imię Karol.

Karol Wojtyła.

Od 16 października 1978 roku Karol Wojtyła przybrał nowe imię Jana Pawła II.

/ks. kard. Stanisław Dziwisz/

100. ROCZNICA NARODZIN JANA PAWŁA II

Karol Józef Wojtyła był młodszym z dwóch synów państwa Wojtyłów. Podobno, kiedy w Wadowicach Emilia Wojtyłowa rodziła swojego drugiego syna, w pobliskim kościele odprawiano nabożeństwo majowe. Poprosiła wówczas akuszerkę o otwarcie okna, aby słyszeć modlitwę. Przy dźwiękach dobiegających ze świątyni wezwań Litanii Loretańskiej i pieśni maryjnych na świat przyszedł przyszły papież Jan Paweł II - Karol Wojtyła. Był 18 maja 1920 roku.

Karol od 6-tego roku życia uczył się w 4-letniej szkole powszechnej. Był jednym z najlepszych uczniów. Lubił grać w piłkę nożną „w nogę”. Często stał „na bramce”. Matka, Emilia z Kaczorowskich, zmarła, gdy Lolek miał dziewięć lat. Od tej pory przyszły Papież wychowywał się ze swoim ojcem, Karolem. Dwa lata później odszedł też starszy brat Karola, Edmund. Po śmierci matki przed obrazem Maryi, Karol Wojtyła - ojciec, miał powiedzieć synom, wskazując na wizerunek Matki Bożej, że odtąd Ona będzie ich Matką. W pamięci Ojca Świętego na całe życie zachował się widok z okna na ścianie kościoła z zegarem słonecznym i wyrytym łacińskim napisem: *“Tempus fugit, aeternitas manet”* (Czas ucieka, wieczność czeka). Od tamtego dnia maryjne sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej odgrywało ważną rolę w życiu późniejszego Papieża. Przybywał tam we wszystkich ważnych momentach życia, aby Matce powierzać swoje smutki i radości. W 1930 roku Karol Wojtyła został uczniem renomowanego wadowickiego gimnazjum. Uczył się doskonale. Był zdolny i pracowity, był wzorowym uczniem. Dodatkowo znajdował czas na sport i występy w amatorskim teatrze. Osiągał bardzo dobre stopnie, a na świadectwach widnieje nawet ocena: *„bardzo dobra ze szczególnym zamiłowaniem”* z religii i z polskiego. W gimnazjum zainteresował się teatrem.

Miał wielu przyjaciół, był lubiany przez szkolnych kolegów i znajomych. W 1938 r. celująco zdał maturę, a jesienią rozpoczął studia na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wiele czytał, pisał wiersze, uczęszczał na dodatkowe zajęcia w Konfraterni Teatralnej. Spokojne studia i pasjonujące zajęcia przerwała

wojna. Trudne warunki materialne zmusiły Karola Wojtyłę do podjęcia pracy. Początkowo zatrudnił się jako pracownik fizyczny w zakładach chemicznych Solvay, później, aby uniknąć wywiezienia na roboty do Niemiec, Karol wraz z przyjacielem Juliuszem Kydryńskim zatrudnił się w kamieniołomie na Zakrzówku, który miał dla okupantów znaczenie strategiczne. Pracował również w oczyszczalni sody w Borku Fatęckim.

W 1941 r., zmęczony długotrwałą chorobą, umarł ojciec Karola. Po śmierci ojca, Karol zamieszkał w domu Kydryńskich. Pewnego dnia na ulicy spotkał swego dawnego nauczyciela Mieczysława Kotlarczyka, który po wywiezieniu brata do obozu postanowił przenieść się do Krakowa. Karol zaproponował, by Kotlarczyk zajął jego mieszkanie przy Tynieckiej. Ostatecznie zamieszkali tam razem. Mieczysław Kotlarczyk był dyrektorem artystycznym i reżyserem Teatru Rapsodycznego, a Karol Wojtyła jednym z pięciu aktorów, mimo, iż dobrze wiedział, że mógłby za to zostać zesłany do Oświęcimia. Był dobrze zapowiadającym się aktorem - jak zauważył stały bywalec tajnych przedstawień Teatru Rapsodycznego Juliusz Osterwa.

Jeszcze w trakcie wojny, w 1942 r. Karol Wojtyła postanowił, że będzie studiował teologię i zostanie księdzem. Kotlarczykowi trudno było zaakceptować ten wybór. Nie miały wpływu na tę decyzję miał Jan Tyranowski - skromny krawiec z Dębni, zafascynowany chrześcijańskimi mistykami, który jako opiekun parafialnych kół Żywego Różańca zachęcał ich członków do rozwoju duchowego. Karol Wojtyła rozstał się więc z teatrem i w 1943 r. rozpoczął studia teologiczne na tajnych wykładach seminarium duchownego archidiecezji krakowskiej, prowadzonym przez profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, jednocześnie pracując w "Solvayu". 1 listopada 1946 r. kard. Adam Sapieha udzielił Karolowi Wojtyłemu święceń kapłańskich. Następnego dnia w krypcie św. Leonarda na Wawelu neoprezbiter odprawił Mszę św. prymicyjną. Jeszcze w tym samym miesiącu Polski episkopat wystąpił dobrze się zapowiadającego kapłana do Rzymu, gdzie kontynuował studia.

W roku 1948 Karol Wojtyła wrócił do Polski i objął swoją pierwszą parafię w podkrakowskiej Niegowici. Spędził tam tylko rok, ponieważ przeniesiono go do parafii św. Floriana w Krakowie. Tutaj Wojtyła zajmował się przede wszystkim młodzieżą. Organizował dla nich nie tylko zajęcia duszpasterskie, ale także wycieczki turystyczne, w czasie których młodzi nazywali go "Wujkiem", by nie wzbudził podejrzeń milicji. Praca z młodzieżą nie przesłoniła Wojtyły drogi własnego kształcenia. Już w roku 1948 otrzymał tytuł doktora, pięć lat później zrobił habilitację. W roku 1954 Wydział Teologiczny na Uniwersytecie Jagiellońskim został zlikwidowany i Wojtyła dojeżdżał na wykłady do Lublina. W niedługim czasie, swoją inteligencją, humorem i młodością, zyskał sobie sympatię niemal wszystkich studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Nigdy nie przestał zdobywać wiedzy, a przez to kształtować swojej osobowości. Pisał: "... jak słusznie uczy św. Tomasz, wiedza własna, będąca owocem specjalnego działania Ducha Świętego, nie uwalnia od obowiązku starania się o wiedzę nabytą".

Karol Wojtyła zawsze potrafił podzielić swój czas między obowiązki i przyjemności. Tak było również w czasie, kiedy wykładał na KULu. Nie porzucił ani ulubionych wycieczek w góry i na kajaki, ani działalności artystycznej. Debiutował w "Tygodniku Powszechnym" w roku 1949, a później opublikował jeszcze kilka swoich utworów. Do najsztywniejszych należą: „*Miłość i odpowiedzialność*”, „*Osoba i czyn*”, „*Brat naszego Boga*” oraz „*Przed sklepem jubilera*”. Wojtyła nie wydawał wszystkich swoich utworów pod swoim nazwiskiem. Kardynał Sapieha twierdził, że nie przystoi księdzu pisać wierszy i w dodatku ich publikować. Wojtyła przybrał więc pseudonim literacki - Andrzej Jawień. Wojtyła piął się również po stopniach kariery duchownej. Już w 1958 r. zostaje mianowany biskupem, a sześć lat później otrzymuje święcenia arcybiskupie. Na tytuł kardynała musiał poczekać jeszcze kilka lat, do roku 1967. W międzyczasie brał udział w obradach Soboru Watykańskiego II, które miały miejsce w latach 1962-65. Zachwyił wtedy duchownych całego świata swoją niebywałą inteligencją, a także ogromną energią i ciepłem. Być może właśnie obrady Soboru wpłynęły na decyzję kardynałów, którzy 16 października 1978 r., po śmierci Jana Pawła I, wybrali Karola Wojtyłę na nowego papieża. Nikt nie przypuszczał, że Polak zostanie papieżem.

Wybór Papieża z "dalekiego kraju" wstrząsnął nie tylko Polakami. Cały świat przyzwyczajony był, że na Stolicy Piotrowej od wieków zawsze zasiadał Włoch. Jan Paweł II nie zawiódł jednak wiernych Kościoła katolickiego. Już pierwszego dnia, kiedy wyszedł na balkon, by powiedzieć kilka słów do tłumu czekającego na Placu św. Piotra, widać było, że zaczyna się pontyfikat inny niż wszystkie. Papież przemówił w języku włoskim, zażartował i zaskarbił sobie od pierwszych minut miłość całego świata.

Jan Paweł II również po wyborze na Stolicę Piotrową, nie porzucił swojej działalności teologicznej. Już po niespełna połowie roku od rozpoczęcia pontyfikatu, ogłosił pierwszą encyklikę, zatytułowaną „*Redemptor Hominis*”. Dotyczyła ona kwestii dotąd nie poruszanych w Kościele, a mianowicie problemów antropologii

chrześcijańskiej, mówiących o Chrystusie jako o Odkupicielu rodzaju ludzkiego.

Pontyfikat Jana Pawła II upłynął pod znakiem osobistych spotkań z wiernymi i licznych pielgrzymek. W pierwszą podróż Papież udał się już w trzecim miesiącu po wyborze, celem był Meksyk i Dominikana. Natomiast w roku 1979 Jan Paweł II po raz pierwszy odwiedził Polskę. Jego wizyta była impulsem, który pomógł Polakom obalić system komunistyczny i stworzyć nareszcie w pełni suwerenne państwo. Każdy chyba pamięta słowa, jakie wypowiedział Papież na Placu Zwycięstwa w Warszawie: *"Wołam, ja, syn polskiej ziemi, a zarazem ja, Jan Paweł II, papież. Wołam z całej głębi tego Tysiąclecia, wołam w przeddzień Święta Zestania, wołam wraz z wami wszystkimi: Niech zstąpi Duch Twój! Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!"*.

Posługa Jana Pawła II na stolicy św. Piotra w Rzymie trwała prawie 27 lat. Pontyfikat ten zaznaczył się całym pasmem najrozmaitszych "rekordów" i "premier", czyli przedsięwzięć podejmowanych po raz pierwszy w dziejach, właśnie przez tego Papieża. 16 października 2004 upłynął 9497 dzień tego jednego z najdłuższych w dziejach Kościoła pontyfikatu. Czymś niecodziennym był sam wybór metropolity krakowskiego na biskupa Rzymu - pierwszego nie-Włocha na tym urzędzie od 1522 r., kiedy to 9 stycznia tego roku Papieżem został pochodzący z Utrechtu w Niderlandach Hadrian VI (Adrian Florensz), który kierował Kościołem bardzo krótko, bo tylko nieco ponad półtora roku, zmarł 14 września 1523 r. Należy dodać, że papież ten większość dorosłego życia spędził w Rzymie, nie był więc tak do końca cudzoziemcem i właściwie dopiero polski kardynał z Krakowa przyszedł do Watykanu rzeczywiście z dalekiego kraju.

"Nowe", które dało o sobie znać w decyzji konklawe, szybko rozszerzyło się na wiele innych dziedzin. Już w dwa dni po wyborze na papieża Jan Paweł II opuścił Watykan, zrywając z wszelkimi obowiązującymi do tego czasu zwyczajami i etykietami i udał się do kliniki im. A. Gemellego, aby odwiedzić przebywającego tam chorego przyjaciela, biskupa Andrzeja M. Deskura, którego w 1985 roku wyniósł do godności kardynalskiej. Gdy opuszczał szpital i zegnał się z całkowicie zaskoczonym personelem, ktoś z towarzyszącej Papieżowi ekipy watykańskiej szepnął mu, że powinien udzielić błogosławieństwa. Jan Paweł II cofnął się od drzwi, uśmiechnął i przed pobłogosławieniem zebranych powiedział: *"Od niedawna jestem papieżem, nie znam jeszcze wszystkich swoich obowiązków, musicie mi o nich przypominać"*.

Szwajcarski dziennik "Tribune de Geneve" pokusił się tuż po wyborze Jana Pawła II o sporządzenie wykazu tych zjawisk, w których jest on pierwszy.

Oto kilka z nich:

- pierwszy od ponad 4,5 wieku papież spoza Włoch,
- z kraju komunistycznego,
- odpowiadał na pytania dziennikarzy, zmieniając audiencję dla mediów w zaimprovizowaną konferencję prasową,

- z bazyliki św. Piotra przemawiał po polsku i w kilku innych "nietypowych" językach, np. po litewsku, ukraińsku, węgiersku, czesku itp. Tak było np. w czasie pontyfikalnej Mszy św., rozpoczynającej pontyfikat 22 października 1978 r.,
- czytał i przemawiał bez okularów,
- uprawiał alpinizm, narciarstwo, kajakarstwo i pływanie,
- miał piękny głos (pierwszy od czasów zmarłego w 1873 r. Piusa IX),
- poprawnie wymawiał i śpiewał *"Ite, missa est"* na zakończenie Mszy (było to zdanie niektórych starych znawców tematyki watykańskiej),
- pierwszy, który przybył na konklawe, mając przy sobie jedynie kieszonkowe, stanowiące odpowiednik 125 franków szwajcarskich.

Inni komentatorzy zwrócili uwagę i na to, że nowy Papież, pokazując się po raz pierwszy z loggii bazyliki św. Piotra rzymianom i przybyszom z całego świata, rozpoczął swą krótką wypowiedź słowami: *"Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus"* - zapomnianymi już jakby nieco w tamtym, zachodnim środowisku.

Ale prawdziwe "premiery" i "rekordy" nowego pontyfikatu miały dopiero nadejść wraz z jego "rozkręcaniem się" i coraz głębszym wchodzeniem Papieża w nowe obowiązki. Zapoczątkował nieznaną dotychczas praktykę wizytacji parafii rzymskich przez biskupów tego miasta. Jan Paweł II odbył 104 podróży zagranicznych, odwiedzając w tym czasie 132 kraje, niektóre wielokrotnie, a w nich prawie 900 miejscowości. Do Polski Jan Paweł II odbył 9 pielgrzymek. Po każdej pielgrzymce do Polski pozostały nam papieskie słowa - drogowskazy. Przemierzył w tym czasie bez mała 1 650 900 km, czyli mniej więcej trzykrotną odległość Ziemi od Księżyca lub - używając bardziej ziemskiego porównania - ponad 30 razy pokonał długość równika. W podróżach spędził 586 dni. Odwiedził m.in.: Polskę - 9 razy, USA - 7 razy, Francję - 6 razy, Meksyk - 5 razy, Hiszpanię - 5 razy. Najdłuższą podróżą była podróż na Daleki Wschód i do Oceanii - trwała 13 dni i 6 godzin (18 listopada - 1 grudnia 1986r. Ojciec Święty przebył wtedy 49 000 km). Podczas wszystkich tych wyjazdów poza Włochy Ojciec Święty wygłosił 2,4 tys. przemówień oficjalnych, a więc nie licząc wypowiedzi improwizowanych, np. z okien swych rezydencji w różnych miastach, jak to nieraz bywało choćby w Polsce, zwłaszcza w Krakowie.

We Włoszech Papież ponad 300 razy przebywał w 262 miejscowościach, przemierzając w tym czasie ponad 82 tys. km i wygłosił tam prawie 900 przemówień. Ludzie bardzo go kochali. Tłumnie gromadzili się na placu św. Piotra by posłuchać Słowa Bożego z ust naszego rodaka. Inną dziedziną, w której Jan Paweł II pobił wszelkie rekordy, są beatyfikacje i kanonizacje: w ciągu 27 lat swych rządów w Kościele wyniósł on na ołtarze podczas 140 obrzędów beatyfikacyjnych ponad 1318 błogosławionych, w tym 154 Polaków, a w czasie ponad 55 kanonizacji dał Kościołowi 478 świętych, w tym 9 Polaków.

Jan Paweł II mianował też 232 kardynałów w tym 10 z Polski, mniej więcej 2/3 światowego episkopatu, przy

„SEKRETY WSI” - *Gazeta Regionalna - Gminy Sułów*

czym ponad 320 biskupom osobiście udzielił sakry; wyświęcił sam 2810 kapłanów, ochrzcił 1378 osób (dzieci i dorosłych), bierzmował 1581 i udzielił sakramentu chorych 77 osobom.

Liczby powyższe są w ogóle nieporównywalne, gdyż w przeszłości papieże bardzo rzadko udzielali sakramentów innym wiernym, a jeśli już do tego dochodziło, to na ogół byli to najbliżsi współpracownicy lub członkowie rodziny (w wypadku sakramentu kapłaństwa, chrztu czy bierzmowania lub sakry biskupiej). To Jan Paweł II uczynił regularną praktyką wyświęcanie biskupów w uroczystość Objawienia Pańskiego - 6 stycznia każdego roku (z wyjątkiem 2001, wtedy sakrę z rąk Ojca Świętego otrzymało dziewiętnastu kapłanów 19 marca), chrzczenie gromadki dzieci w Niedzielę Chrztu Pańskiego czy udzielanie święceń kapłańskich diakonom diecezji rzymskiej w Niedzielę Dobrego Pasterza, gdy cały Kościół obchodzi Światowy dzień Modlitw o Powołania Kapłańskie.

Od chwili swego wyboru Ojciec Święty przyjął na oficjalnych audiencjach w Watykanie, ponad 1350 osobistości politycznych m.in.: 426 szefów państw oraz koronowanych głów, 187 premierów i 190 ministrów spraw zagranicznych. Listy uwierzytelniające otrzymał od 642 ambasadorów, akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej. Ojciec Święty Jan Paweł II ogłosił: 14 encyklik, 14 adhortacji, 11 konstytucji apostolskich oraz 43 listy apostolskie; zwołał: 9 konsystorzów; przewodniczył: 6 zwyczajnym zgromadzeniom generalnym Synodu Biskupów i jednemu zgromadzeniu nadzwyczajnemu, 7 zgromadzeniom specjalnym Synodu Biskupów.

Aktywność Jana Pawła II w czasie całego pontyfikatu była tak duża, że nie sposób objąć jej w kilku słowach. Można jedynie spróbować wypunktować kilka najważniejszych wydarzeń.

Oto one:

- 2-10.06.1979 - pierwsza podróż do Polski; papież odwiedza: Warszawę, Gniezno, Jasną Górę, Kalwarię Zebrzydowską, Wadowice i Oświęcim
- 13.05.1981 - zamach na Placu św. Piotra; do Jana Pawła II strzela Turek, Ali Agca; Papież dochodzi do zdrowia w klinice Gemelli, od razu wybacza zamachowcowi, a dwa lata później odwiedza go w więzieniu
- 15.12.1981 - Jan Paweł przyjmuje w Watykanie Matkę Teresę z Kalkuty
- 08.1985 - spotkanie z młodymi muzułmanami w Casablance
- 04.1986 - pierwsza w historii wizyta rzymskokatolickiego Papieża w synagodze w Rzymie
- 1986 - Światowy Dzień Modlitw o Pokój w Asyżu; wielkie ekumeniczne spotkanie przedstawicieli największych monoteistycznych religii świata; Jan Paweł II odwiedza zbor ewangelicki, katedrę w Canterbury, a także patriarchę Konstantynopola
- 14.04.1988 - spotyka się z Dalajlamą, duchownym przywódcą Tybetu
- 1991 - wezwanie do pokoju w czasie wizyty w Zatoce Perskiej i na Bałkanach

- 1992 - decyduje, że 13 maja będzie światowym Dniem Chorego
- 15.05.1992 - przechodzi operację usunięcia guza jelita
- 21.09.1993 - spotyka się z głównym rabinem Izraela
- 1994 - „Przekroczyć próg nadziei” autorstwa Jana Pawła II; książka została przetłumaczona na czterdzieści języków i zyskała popularność na całym świecie
- 1995 - wezwanie dostojników państwowych zgromadzonych w siedzibie ONZ do obrony praw człowieka
- 1998 - wydanie trzynastej encykliki „Fides et ratio”, tj. „Wiara i rozum”
- 1997-99 - pielgrzymki na Kubę, do Rumunii i do Sarajewa
- 2000 - organizacja Wielkiego Jubileuszu; rachunek sumienia Kościoła Katolickiego
- 2000 - pielgrzymka do Ziemi Świętej; Jan Paweł II złożył hołd wyznawcom judaizmu, modląc się przy Ścianie Płaczu
- 2001 - kolejne pielgrzymki: Grecja, Syria, Ukraina
- 2002 - XVII Światowy Dzień Młodzieży

Jan Paweł II odszedł do Domu Ojca w sobotę wieczorem 2 kwietnia 2005 roku, w przeddzień Święta Miłosierdzia Bożego. Ludzie - cały świat, ogromnie przeżyli jego śmierć. W Polsce rozdzwoniły się dzwony, zadzwonił Dzwon Zygmunta. Następnego dnia świątynie zapelnily się ludźmi z powodu jego odejścia, ale wiele osób mówiło, że to pierwszy cud papieża, który w swoje ulubione święto przyprowadził do kościoła mnóstwo wiernych. Wierni zbierali się w miejscach, do których pielgrzymował i modlili się. Modlił się cały świat za to, by został beatyfikowany i by wszedł do krainy wiecznej szczęśliwości. Był to dzień, kiedy cały świat pograżył się w smutku. Ostatnie chwile życia Papieża obserwowały z zapartym tchem nie tylko tłumy zgromadzone na Placu św. Piotra, ale też wszyscy wierni zgromadzeni w swoich domach, świątyniach i placach miejskich na wspólnym czuwaniu i modlitwie. Była to ostatnia pielgrzymka Jana Pawła II, pielgrzymka do ludzkich serc, połączona ze światowymi rekolekcjami, wielką lekcją cierpienia. Dziś Papież - Polak nazywany jest Janem Pawłem Wielkim. I rzeczywiście zasługuje na to miano jak nikt inny. Nie było na świecie drugiego człowieka, który potrafiłby zjednoczyć tyle milionów ludzi, który byłby uwielbiany i szanowany na całym świecie.

Nasza pamięć o Janie Pawle II pozostaje wciąż niezwykle żywa, ale pamięć to nie tylko granitowe pomniki, to także twórcze odczytywanie Jego słów. Może już czas, żebyśmy zaczęli czytać, studiować, przekazywać innym słowa Jana Pawła II, jego encykliki, poematy, wiersze, dramaty, homilie, listy. Szukać w nich wskazówek, jak żyć. Jan Paweł II całym swoim życiem pokazał, co znaczy człowieczeństwo. Jak proste jest dążenie do niego, a zarazem jak niezwykle bywa trudne to dążenie dla większości ludzi.

„Santo subito!” krzykali ci, którzy przyjechali na pogrzeb Jana Pawła II, tzn. „święty natychmiast”. W pierwszych wiekach chrześcijaństwa Kościół w ten

sposób ogłaszał świętych. Nie trzeba było przeprowadzać długich procesów kanonizacyjnych. Wystarczyło, że uznawano zmarłego za świętego. Od tamtych czasów Kościół, wprowadził jednak nowe zasady, które decydują o tym, kto zostanie świętym. Dlatego, choć uważano, że Jan Paweł II był świętym za życia, trzeba było oficjalnego potwierdzenia Kościoła. W biografii papieża można znaleźć wiele historii potwierdzających, że zachowywał się jak święty. Jeden z jego kolegów z czasów studiów teologicznych opowiadał np., że w drodze na zajęcia zatrzymała Wojtyłę kobieta. „Ksiądz pracował z moim mężem w fabryce. Chciałam podziękować. Ksiądz zastąpił mojego męża na dyżurach, żeby mógł być ze mną i naszym nowo narodzonym dzieckiem. Dziękuję za tyle serca”.

W Kościele proces beatyfikacyjny, czyli badanie świętości, może rozpocząć się pięć lat po śmierci kandydata. Następcą papieża Polaka, papież Benedykt XVI, skrócił ten czas i 13 maja 2005 roku, w miesiąc po pogrzebie Jana Pawła II zgodnie z wolą wiernych, ogłosił, że proces beatyfikacyjny może rozpocząć się natychmiast. Oficjalnie nastąpiło to 28 czerwca 2005 roku. Proces mógł się rozpocząć jeszcze w tym samym roku, w którym umarł Jan Paweł II. Podczas takiego procesu sprawdza się czy dana osoba rzeczywiście żyła zgodnie z zasadami chrześcijańskimi, miała silną więź z Bogiem i odznaczała się szczególnymi cnotami. Zbieraniem dowodów świętości kandydata na ołtarze zajmuje się postulator. To on gromadzi dokumenty i świadectwa, które badają specjalne watykańskie komisje złożone z kościelnych dostojników. Postulatorem procesu Jana Pawła II był ksiądz Sławomir Oder. W wielu wywiadach duchowych podkreślał, że nie miał problemów ze zgromadzeniem łask i cudów, które wydarzyły się za pośrednictwem papieża Jana Pawła II. Co to znaczy? Katolicy wierzą, że błogostawieni i święci mogą być pośrednikami ich próśb do Boga. Za życia Jan Paweł II nigdy nie przypisywał sobie zasług, jeśli dzięki jego modlitwie udało się komuś pomóc. Zawsze powtarzał, że to działanie Boga i Jego miłosierdzia. Jak wielu ludziom w ten sposób pomógł, wyszło na jaw dopiero po śmierci papieża.

W następnym numerze dalsza część artykułu...

Opracowała: Maria Godzisz

Opracowano m.in. na podstawie:

1. „Karol Wojtyła - Z Wadowic w świat. Historia szczególnego powołania” Adam Bujak, Michał Rożek, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2005
2. „Chłopiec z Wadowic” - Małgorzata Skowrońska, ks. Robert Nęcek, Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa 2014
3. „Cud Karola” - Saverio Gaeta, Wydawnictwo św. Stanisława BM, Kraków 2012
4. http://swjozef.com/jan_pawel_ii/tajemnicze_przypadki_karola_wojtyly/350.html
5. <https://pl.aleteia.org/2017/11/09/uzdrowienia-przypisywane-sw-janowi-pawlowi-ii/>

FUNDUSZ SOŁECKI W GMINIE SUŁÓW

Utworzenie funduszu sołeckiego było jedną z przewodnich zmian w gminie Sułów zaproponowanych przez Wójta Leona Bulaka w kampanii wyborczej w 2014 r. Uchwałę dotyczącą funduszu podjęto 16 lutego 2015 roku, czyli już 3 miesiące po przejściu sterów przez nowego Wójta - Pana Leona Bulaka. Fundusz sołecki, który planują sami mieszkańcy danej miejscowości, wszedł w życie od 1 stycznia 2016 roku, więc pora by rozliczyć wydatkowane środki. Kolejne sołectwo, które odwiedzamy to **Rozłopy** gdzie spotykamy się z Panem **Stanisławem Godziszem** – sołtysem miejscowości.

ROZŁOPY

W ciągu czterech lat funkcjonowania funduszu Sołeckiego dla Rozłop przeznaczona została kwota **63 404,34 zł**. Na co je przeznaczono przedstawia tabela poniżej:

Rok	Zadanie	Kwota	Zadanie	Kwota	Suma
2016	Remont dróg na terenie sołectwa	5 000,00 zł	Remont remizo-świetlicy	8 545,46 zł	13 545,46 zł
2017	Remont dróg na terenie sołectwa	8 000,00 zł	Remont remizo-świetlicy	5 401,36 zł	13 401,36 zł
2018	Remont dróg na terenie sołectwa	5 000,00 zł	Remont remizo-świetlicy	13 038,01 zł	18 038,01 zł
2019	Remont dróg na terenie sołectwa	9 419,51 zł	Remont i wyposażenie remizo-świetlicy oraz remont ogrodzenia wokół remizo-	9 000,00 zł	18 419,51 zł

Na obecny rok 2020 dla Rozłop w ramach Funduszu Sołeckiego przeznaczona jest kwota **18 921,46 zł**. Z tej kwoty 10 000,00 zł przeznaczona jest na dalszy remont i wyposażenie remizo-świetlicy, natomiast 8 921,46 zł na remont dróg z terenu sołectwa.

Liczba mieszkańców Rozłop w latach 1990 - 2019

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
496	472	460	459	446	429	434	427	434	434	415	400	395	387	381

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
376	371	373	358	339	345	347	346	330	329	326	323	319	311	312

Więści gminne

PODPISANIE UMOWY NA ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

15 maja 2020 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Lublinie nastąpiło podpisanie umowy pomiędzy Wójtem Gminy Sułów Leonem Bulakiem a Marszałkiem Województwa Lubelskiego Jarosławem Stawiarskim na dofinansowanie projektu RPLU.04.01.00-06-0019/19 pn. „Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Sułów”, w ramach Osi Priorytetowej 4 Energia przyjazna środowisku, Działania 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Głównym celem projektu jest ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz zastosowanie technologii przyjaznej środowisku. W ramach dofinansowania na terenie naszej gminy zamontowanych zostanie 171 szt. instalacji fotowoltaicznych, 134 szt. instalacji solarnych, 48 szt. pieców na biomasę do użytku mieszkańcom gminy oraz 2 piece na biomasę w budynkach użyteczności publicznej.

Całkowita wartość projektu wynosi 4 845 033,65 zł, a środki pozyskane z UE to 2 913 305,26 zł.

Dalsze informacje podawać będziemy na bieżąco.

Urząd Gminy Sułów

ROZPOCZYMY PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ NA USUWANIE AZBESTU

Szanowni Państwo, informujemy o rozpoczęciu IV naboru Zgłoszeń lokalizacji na usuwanie wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych w ramach realizacji projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020.

Nabór Zgłoszeń lokalizacji będzie trwał od dnia 25.05.2020 r. do dnia 03.07.2020 r.

Realizacja projektu obejmować będzie działania związane z demontażem, odbiorem, transportem oraz unieszkodliwieniem odpadów azbestowych. Proces ten został ułatwiony, po zmianie Regulaminu dobrowolnego przystąpienia do Projektu. Osoba która złożyła, bądź złoży Zgłoszenie lokalizacji na demontaż, a zdemontuje azbest z dachu we własnym zakresie, wystarczy, że podpisze Oświadczenie o zmianie kwalifikowalności azbestu z demontażu na odbiór odpadu z ziemi. Nie będzie musiała ponownie składać Zgłoszenia lokalizacji na samą odbiór odpadów azbestowych z ziemi.

Oświadczenie o zmianie kwalifikowalności azbestu będzie przekazywane Właścicielowi do podpisania przez Wykonawcę usuwającego azbest z posesji.

Wszystkie informacje dotyczące naboru wniosków oraz realizacji ww. projektu można uzyskać we właściwym Urzędzie Gminy/Miasta oraz na stronie <http://www.azbest.lubelskie.pl>

Druki dokumentów niezbędnych do naboru można pobrać ze strony: <http://www.azbest.lubelskie.pl> - Zakładka Aktualności.

Jednocześnie informujemy, że osoby zakwalifikowane w niniejszym naborze uzyskają wsparcie w latach 2020 - 2021, po zrealizowaniu Zgłoszeń lokalizacji osób z poprzednich trzech naborów.

Urząd Gminy Sułów

NAD GORAJKĄ PO NOWEJ KŁADCE

W Sułowie przez cztery kolejne dni trwały prace nad remontem kładki na Gorajce. Drewniana, rozpadająca się nawierzchnia została wymieniona na trwałą, betonową.

Prace nad kładką były prowadzone w czynnie społecznym pod kierownictwem sołtysa miejscowości Pana Wiesława Mazura.

W pracach wzięli udział: Wiesław Mazur, Zbigniew Świśtowski, Mariusz Bulak, Krzysztof Głąb, Marcin Pawełczyk, Karol Polakowski oraz Sylwester Kurzawski.

Redakcja

KONKURS FOTOGRAFICZNY "ODKRYJMY PIĘKNO ZIEMI ZAMOJSKIEJ"

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Zamojska organizuje konkurs fotograficzny pt. „Odkryjmy piękno Ziemi Zamojskiej”, którego celem jest ukazanie różnorodności i piękna przyrody, krajobrazu, folkloru oraz architektury na obszarze działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Zamojska tj. gmin: Miączyn, Łabunie, Sitno, Komarów-Osada, Nielisz, Skierbszów, Grabowiec, Stary Zamość, Sułów.

Zgłoszenia należy nadsyłać od 15 maja do 15 czerwca 2020 r. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do 22 czerwca 2020 r.

Regulamin konkursu oraz formularz zgłoszeniowy dostępne na stronie <http://www.lgdziemiazamojska.pl/>

Zapraszamy do udziału!!!

LGD Ziemia Zamojska

Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Działania
Ziemia Zamojska
ogłasza
KONKURS
FOTOGRAFICZNY
pt.
"Odkryjmy piękno
Ziemi Zamojskiej"

Termin nadsyłania zgłoszeń
15.05.2020 - 15.06.2020

Szczegóły w Regulaminie
na stronie:
www.lgdziemiazamojska.pl/
oraz pod nr tel. 84 307 22 07

ŻYWNOŚĆ POPŻ 2014-2020

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie informuje, że pomoc w formie trwałej żywności w ramach POPŻ 2014-2020 wydawana będzie w Sułowie na placu przy remizie OSP w dniu 3 czerwca 2020r. (tj. środa) w godz. w/g ustalonego harmonogramu:

8.00 do 10.00 - Sułów, Sułów-Kolonia, Sułówek, Kulków

10.00 do 12.00 - Tworyczów, Kawęczyn-Kolonia, Rozłopy-Kolonia, Sułowiec

12.00 do 14.00 - Kitów, Sąsiadka, Żrebce, Rozłopy

14.00 do 16.00 - Deszkowice I, Deszkowice II, Michałów

„SEKRETY WSI” - Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

W związku z wprowadzonymi ograniczeniami związanymi ze wzrostem zachorowań na koronawirusa prosimy o zabranie ze sobą rękawiczek i maseczek! Oczekując w kolejce należy zachować ostrożność (pomiędzy oczekującymi osobami odległość min. 2 metrów) !!!

Osoby pozostające w kwarantannie prosimy o kontakt telefoniczny (tel. 84 68 26 341) w celu uzgodnienia terminu odbioru paczki żywnościowej.

**Kierownik GOPS
/-/ Henryka Poździk**

KOLEJNE KOMPUTERY DLA GMINY SUŁÓW

W ramach programu „Zdalna Szkoła +” nasza Gmina pozyskała 55 000 zł na zakup sprzętu komputerowego dla uczniów ze szkół z naszej gminy. Z tych środków uda nam się pozyskać 24 komputery przenośne oraz 25 routerów wraz z dostępem do szybkiego internetu LTE.

W chwili obecnej jesteśmy na etapie zakupu sprzętu, który już wkrótce trafi do uczniów.

To już druga tura programu. W pierwszej Gmina Sułów pozyskała blisko 45 000 zł, co wystarczyło na zakup 19 komputerów przenośnych oraz 26 routerów wraz z dostępem do szybkiego internetu LTE.

Sprzęt ten trafił już do uczniów i znacznie pomaga w zdalnej nauce.

Urząd Gminy Sułów

OD 25 MAJA OBSŁUGA BENEFICJENTÓW W PLACÓWKACH ARiMR W PEŁNYM ZAKRESIE

Od 25 maja jednostki terenowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będą obsługiwały rolników w pełnym zakresie. - *Otwieramy wszystkie biura powiatowe i oddziały regionalne, ale jednocześnie na bieżąco monitorujemy sytuację, szczególnie w województwie śląskim i tych powiatach, w których zagrożenie epidemiczne jest podwyższone. W zależności od rozwoju okoliczności będziemy podejmować dalsze decyzje.* - powiedział Tomasz Nowakowski, Prezes Agencji Re-

strukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Osobiste załatwianie spraw w ARiMR możliwe będzie z zachowaniem obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

ARiMR

"MODERNIZACJA (OBSZAR D)" I "RESTRUKTURYZACJA MAŁYCH GOSPODARSTW" DO 30 CZERWCA

O miesiąc, do 30 czerwca 2020 r., został wydłużony termin składania wniosków na „Modernizację gospodarstw rolnych” w obszarze D i „Restrukturyzację małych gospodarstw”. Pierwotnie nabór wniosków ogłoszony był do 29 maja.

Rolnicy, którzy chcą ubiegać się o środki w ramach tych dwóch popularnych naborów mają czas na złożenie wniosków do 30 czerwca 2020 r.

Modernizacja w obszarze D to działanie skierowane do rolników posiadających gospodarstwa o wielkości ekonomicznej od 13 tys. do 200 tys. euro. O wsparcie może ubiegać się wspólnie kilku rolników. W tym przypadku wielkość ekonomiczna pojedynczego gospodarstwa może być mniejsza niż 13 tys. euro, przy czym suma wielkości ekonomicznej wszystkich gospodarstw musi wynosić co najmniej 15 tys. euro, a po zrealizowaniu inwestycji wielkość ekonomiczna gospodarstwa każdego ze wspólnie wnioskujących rolników osiągać wartość co najmniej 13 tys. euro.

Przyznawane w ramach Modernizacji gospodarstw rolnych wsparcie ma formę dofinansowania poniesionych na realizację inwestycji kosztów kwalifikowanych. Standardowo jest to 50%.

Tylko w przypadku, gdy o pomoc ubiega się młody rolnik, lub gdy wniosek składa wspólnie kilku rolników poziom wsparcia może być wyższy i wynieść 60%. Maksymalna kwota dofinansowania to 500 tys. zł, przy czym

dla inwestycji niezwiązanych bezpośrednio z budową czy modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażeniem lub budową, lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których jest prowadzona produkcja zwierzęca, rolnik może otrzymać do 200 tys. zł.

W ramach „Restrukturyzacji” o wsparcie finansowe może starać się rolnik posiadający gospodarstwo obejmujące co najmniej 1 ha użytków rolnych lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej. Wielkość ekonomiczna takiego gospodarstwa nie może przekraczać 13 tys. euro. Wsparcie na rozwój małych gospodarstw to 60 tys. zł bezzwrotnej premii wypłacanej w dwóch ratach: 80 proc. (48 tys. zł) po spełnieniu warunków określonych w decyzji o przyznaniu pomocy, a 20 proc. (12 tys. zł) po prawidłowej realizacji biznesplanu.

Dotację można przeznaczyć wyłącznie na działalność rolniczą lub przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie. Co najmniej 80 proc. otrzymanej premii należy wydać na inwestycje w środki trwałe.

Do 20 maja o wsparcie na „Modernizację w obszarze D” wnioskowało 554 rolników, a dla poddziałania „Restrukturyzacja małych gospodarstw” wpłynęło blisko 1000 wniosków.

ARiMR

WSPOMNIENIA ALEKSANDRY BULAK

Zielone Świąta

Zielone Świąta przypadają w maju lub na początku czerwca. Przy ciepłej, słonecznej pogodzie od dawna pasło się bydło. Przed świątkami dzieci na bosaka brodziły w stawkach i mokradłach rwąc tatarak, u nas zwany rabiegą. Układano ją na wybielonej glinką podłodze. W Świątki przed sienią stawiano ścięte gałązki lipy lub brzozy. Znany był u nas zwyczaj majenia bydła lipowymi gałązkami zatkniętymi przemyślnie za rogi. Tak umajone krowy pławiono stadami w rozlewiskach i rzece Por.

Boże Ciało - lato

Na uroczystość Bożego Ciała młode mamy zabierały na procesje dzieci, mówiono wtedy, że „niejadkom” przywraca apetyt. Po mszy i procesji często bywały ulewne deszcze. W oktawę Bożego Ciała, w „Wianeczki”, święcono macierzankę, rozchodnik, koniczynkę, bławatki, obowiązkowo różę i jaśmin.

Po wianeczkach następowały sianokosy. Mawiano: „chłop tąkę kosi, baba deszczu prosi”. Przed sianokosami kobiety urządzały wielkie pranie, gdyż sianokosy uważano za swoisty obrzęd, do którego należało się przygotować. W tym czasie były także częste deszcze, więc z sianokosami trzeba było się uwijać. Trawę kosono kosami, przewracano grabiami, suche, lub lekko wilgotne siano składano w „kopice” i zabierano do stodoły, dla zwierząt na okres zimowy.

Odpusty i święta

13 czerwca okoliczny lud gromadnie udawał się do Sanktuarium Świętego Antoniego w Radechnicy. Nabożeństwo bywało bardzo uroczyste. Tradycyjnie święcono białe lilie (atrybut św. Antoniego) i obmywano się w cudownym źródle. Jest to sprawdzone od lat, że woda

z niego leczy kurczaki i choroby skóry. Święty Antoni pomaga także odnaleźć zagubione rzeczy, a nawet osoby.

„Święty Antoni Padewski, na tej górze Radeckiej. Niech się dzieje wola Twoja, niech się znajdzie zguba moja.”

Inny znaczący odpust w naszym regionie odbywa się 29 czerwca w Tworyczowie ku czci świętych apostołów Piotra i Pawła. Według tradycji nie wolno było chodzić w ten dzień do lasu, gdyż można było zostać ukąszonym przez żmiję lub przynieść kleszcze.

Powrócę jeszcze do dnia 24 czerwca, czyli do Świętego Jana. Znana jest w naszej miejscowości anegdota o tym jak pewien dziadek zażywał w ów dzień kąpieli, oto ona: „Dziadek cieszył się dobrym zdrowiem, dlatego, że corocznie kąpał się w rzece, wczesnym rankiem w dzień Świętego Jana. Jakoż i dzisiaj w dzień Janowy, zbudziwszy się pobiegł ku rzece, po niedługim czasie wraca i od progu woła:

- Babko, babko, zgubiłem kamizelkę!

Babcia go uspokajała:

- Dziadku, przebolejemy tą stratę, uspokój się.

Po tym zdarzeniu minął rok. Dziadek raniutko pobiegł ku rzece, po krótkim czasie pędzi i woła do babci uradowany:

- Znalazłem kamizelkę!

- Gdzież ona była? - pyta zdziwiona kobieta.

- Aa... pod koszulą! - odpowiada niepewnie dziadek.

Aleksandra Bulak

ZE STAREGO ALBUMU

Zdjęcia opublikowane dzięki uprzejmości Pani Danuty Zwolak.

Dożynki

Przyjęcie komunijne w Mokremlipiu
Lata 50.

Więści szkolne

KIM BYŁ DLA MNIE JAN PAWEŁ II

8 maja obchodzimy 100. rocznicę urodzin św. Jana Pawła II. Wielkiego Polaka, patrioty, którego podziwiał cały świat. Przypominamy sobie nie tylko niezwykłą postać, ale nade wszystko wielkiego świadka wiary, który z nadzieją spoglądał w przyszłość Polski, Europy i świata.

Wielki przyjaciel dzieci i młodzieży, otwarty na każdego człowieka i wrażliwy na jego potrzeby. Świadczą o tym już pierwsze słowa Jego homilii z inauguracji pontyfikatu: *»Nie lękajcie się, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi«*.

Uczniowie naszej szkoły otrzymali ostatnio zadanie: „Kim jest dla mnie Jan Paweł II”. Poniżej kilka wypowiedzi uczniów kl. VIII i VI:

„Papież Jan Paweł II jest dla mnie osobą szczególną, godną naśladowania i przede wszystkim autorytetem oraz nauczycielem życia. To człowiek, który nie tylko pięknie mówił o Bogu i miłości do drugiego człowieka, ale także to realizował. Papież był zawsze uśmiechnięty

i lubiący żartować, szczególnie lubił młodzież, próbował do nas dotrzeć, że to od nas zależy przyszły świat. Szanował wyznawców innych religii, wszystkich ludzi traktował jednakowo. Karol Wojtyła jest dla mnie przede wszystkim wzorem do naśladowania.”

M. Poźniak

„Jest dla mnie inspiracja. Uważam, że był niesamowitym człowiekiem i na pewno wiele mogę się od niego nauczyć. Myślę również, że bardzo słusznie został nazwany świętym.”

J. Sobstyl

„Święty Jan Paweł II jest dla mnie wspaniałym wzorem do naśladowania. Był to wspaniały człowiek i papież. Potrafił wybaczyć osobie, która go postrzeliła. Nie każdy miałby tak wielkie serce, aby to zrobić. Dawał nam wszystkim przykład swoim zachowaniem. Miał wielkie serce i był bardzo dobry. Jest dla mnie wzorem do naśladowania.”

W. Godzisz

„Dla mnie św. Jan Paweł jest wielkim człowiekiem, autorytetem i orędownikiem. Człowiekiem ogromnej wiary, odwagi i pracowitości na rzecz głoszenia Słowa Bożego.

Wielki patriota i osoba kochająca wszystkich ludzi bez względu na pochodzenie, rasę czy religię. Osoba Jana Pawła II wzbudza we mnie wielki podziw, szacunek i miłość” .

S. Mazur

„Dla mnie Jan Paweł II jest wzorem do naśladowania, ponieważ przez całe swoje życie, pomagał innym. Papież wskazywał drogę do Boga i do nieba. Z życia papieża można czerpać duże zasoby pokory. Jan Paweł II był wspaniałym kapłanem, bo miał dobre podejście do dzieci i do ludzi. Papież był wspaniałym artystą. Jan Paweł II napisał wiele encyklik, jedną z nich dał Lechowi Wałęsie w czasie stanu wojennego. Dążył do obalenia władzy komunistycznej w Polsce. Chciałbym być jak Jan Paweł II, on zasługuje na mój szacunek.”

J. Kuźma

„Jan Paweł II jest dla mnie osobą godną do naśladowania. Człowiek wielkiego umysłu a przede wszystkim miłości do bliźniego. Papież nigdy nie przechodził obojętnie obok cierpiącego, zawsze starał się pomagać. Był, jest Ojcem Duchowym wszystkich ludzi. Jan Paweł II był kochany i uwielbiany przez kraje, które często odwiedzał.”

M. Sobstyl

„Jan Paweł II dla mnie to człowiek wielkiej wiary, wspaniały, mądry, wielki patriota, kochający wszystkich ludzi bez względu na to, gdzie mieszkają. Orędownik wszystkich ludzi, przede wszystkim chorych i cierpiących. Wielki autorytet, który jednoczy cały świat. Człowiek odważny, pracowity, ogromnie siły w głoszeniu Słowa Bożego i wielkiej miłości.”

G. Mazur

„Jan Paweł II jest dla mnie wzorem do naśladowania. Swoją miłością i modlitwą otaczał świat. Papież nigdy nie był obojętny dla nikogo i zawsze starał się wszystkim pomagać. Jan Paweł II „zarażał” swoją miłością i dobrocią”.

A. Wytupek

„Jan Paweł II jest dla mnie wzorem świętości człowieka. Jest ważną osobą w moim życiu.

Pokazał on, że człowiek może żyć według ewangelii a w naszym życiu codziennym mało komu się to udaje.

Jan Paweł II był radosnym papieżem potrafił się sam z siebie śmiać, umiał też przebaczać i kochać wszystkich bez względu na to kim byli.

Był on człowiekiem mocno zagłębionym w wierze i podziwiam go bardzo. Czy jest on godnym człowiekiem do naśladowania?

Moim na pewno! A waszym?”

E. Kuźma

**Opracowała: Zenobia Wdowiak
SP w Sułowie**

ŚWIĘTA MAJOWE

Miesiąc maj, jest ważny dla nas Polaków ze względu na święta narodowe, które obchodzimy tj. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja, 2 maja - Święto Flagi, 8 maja - rocznica zakończenia II Wojny Światowej.

Uczniowie naszej szkoły słowem i pieśnią przypominali historię uchwalenia Konstytucji 3 Maja i jej wagę dla naszego narodu. W tym roku trudny czas wymusił wiele zmian w naszym życiu osobistym, ale także szkolnym.

Przeżywamy kolejne ważne wydarzenia z dala od siebie. Mieliśmy wspólnie witać święta majowe w barwach biało - czerwonych. Jednak pamiętajmy, aby pielęgnować patriotyzm, który w obecnej sytuacji, nabiera nowych znaczeń. Dzisiejszy patriotyzm to nie tylko miłowanie Ojczyzny i gotowość oddania życia w jej obronie. Walka z wirusem pokazuje, że jest to również gotowość pomagania innym, służenie w potrzebie, zdolność pocieszania. To wiara w to, że jesteśmy ludźmi zdolnymi do współpracy i wzajemnego szacunku. Patriotyzm to dbanie o sprawę naszej Ojczyzny i całego świata. Pomyślmy w tym czasie o tych wszystkich, którzy są współczesnymi bohaterami - o lekarzach, pielęgniarkach, personelu medycznym, o rolniku, który codziennie troszczy się o to, byśmy mieli co jeść. Narażają oni swoje życie, służąc pomocą drugiemu człowiekowi. Umiejmy im dziękować. Być może wielu z Was rozpozna bohaterów w swoich rodzinach.

Bądźcie zdrowi i do zobaczenia.

Teresa Nawrocka
Dyrektor SP w Tworczywie

PODSUMOWANIE PROGRAMU ANTYTYTONIOWEJ EDUKACJI ZDROWOTNEJ „BIEG PO ZDROWIE”

W roku szkolnym 2019/2020, od 4 grudnia do 19 lutego w klasie IV Szkoły Podstawowej w Sułowie realizowano program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie.”

Program został zrealizowany w postaci sześciu lekcji tematycznych. Zajęcia odbywały się za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku uczniów. Podczas cyklu zajęć dzieci m.in. liczyły koszty, jakie generuje palenie papierosów, pracowały przy tworzeniu antyreklamy dla papierosów, tworzyły plakaty antynikotynowe, przeprowadzały wywiady z osobami niepalącymi. Uczniowie byli zachęceni do

aktywnego udziału poprzez dyskusje, wymianę doświadczeń, spostrzeżeń czy pomysłów. Podczas zajęć prezentowali swoje prace oraz uczyli się asertywnie odmawiać. Z realizacją programu zapoznani byli również ich rodzice.

Program został przyjęty przez uczniów z dużym zainteresowaniem - chętnie i zaangażowaniem uczestniczyli w zajęciach. Program spotkał się także z bardzo dobrą oceną rodziców.

Beata Nosek
SP w Sułowie

SŁODKO - KWAŚNE JAGÓDKI

Te popularne krzewy powinny znaleźć się w każdym ogrodzie - łatwe w uprawie, nie mają zbyt dużych wymagań, za to rodzą smaczne, wartościowe owoce, doskonale do przetworów, jak i na surowo.

Porzeczka czerwona (*Ribes rubrum*) bo o niej właśnie mowa - uprawiana jest w Europie już od pięciu wieków. Jej nazwa gatunkowa jest trochę myląca - bo dzisiaj mamy do dyspozycji wiele odmian o owocach nie tylko barwy czerwonej, ale i różowych, a nawet żółtawobiałych.

Krzewy porzeczki preferują łagodny klimat i luźną, próchniczną ziemię, jednak są na tyle wytrzymałe, że swoje soczyste owoce rodzą nawet w rejonach górskich, do wysokości ok. 1400 m. Najwcześniejsze od-

miany dojrzewają w drugiej połowie czerwca. Jeżeli dysponujemy miejscem dla wielu krzewów i starannie dobierzemy odmiany, zbiory owoców możemy przedłużyć nawet aż do sierpnia.

Wczesne odmiany porzeczki czerwonej kwitną już w miesiącu marcu, dlatego nie poleca się ich do uprawy w okolicach, gdzie często występują wiosenne przymrozki. W cieplejszych regionach, z dużą ilością dni słonecznych krzewy najlepiej sadzić w miejscach półcienistych, na przykład między większymi drzewami owocowymi albo przy żywopłocie. Dotyczy to głównie odmian o białych owocach, których skórka pod wpływem ostrych promieni słońca przybiera brzydką brązową barwę.

Czarna porzeczka czyli *Ribes nigrum* jest także gatunkiem powszechnie uprawianym w całej Europie Środkowej. W porównaniu z innymi krzewami owocowymi wyróżnia się większym plonowaniem i dużą ilością cennych substancji odżywczych. Porzeczki zawierają np. trzykrotnie więcej witaminy C niż cytryna. Wykorzystywane są przede wszystkim do przygotowywania różnych przetworów jak soki, konfitury, dżemy, galaretki, nalewki, likiery i wina. Najwięcej cennych składników odżywczych mają oczywiście owoce zerwane wprost z krzewu.

Pielęgnacja porzeczek nie jest zajęciem bardzo pracochłonnym. Dorodne owoce uzyskamy przede wszystkim z krzewów systematycznie przycinanych. Warto przypomnieć, że odmiany czerwone, różowe i białe owocują na dwu-, trzyletnich pędach przewodnikach oraz jednorocznych pędach bocznych. Czarne porzeczki natomiast zawiązują najpiękniejsze owoce na pędach jednorocznych. Tuż po zbiorze owoców z krzewów obydwu gatunków wycinamy najstarsze pędy liczące 2-3 lata. Spośród najmłodszych usuwamy tylko pędy najstarsze. Na krzewach porzeczki czerwonej wszystkie pędy boczne przy-

cinamy na długość 1-2 cm. Na porzeczkach czarnych mocno skracamy tylko ciemniejsze, dwuletnie pędy boczne.

Sadzenie i rozmnażanie porzeczek także nie należy do trudnych. Sadzonki krzewów sprzedawane w pojemnikach można wysadzać w ogrodzie niemal cały rok. Jednak młode rośliny ukorzenia się znacznie szybciej, jeśli posadzimy je w tym samym okresie, co krzewy z nagimi korzeniami, czyli jesienią, po opadnięciu liści, lub na wiosnę, przed pojawieniem się nowych przyrostów. Porzeczki sadzimy nieco głębiej niż gdy rosły w doniczkach. Są to bowiem krzewy, które źle reagują na zruszanie ziemi przy odchwaszczaniu powierzchni grządki w pobliżu bryły korzeniowej. Najlepiej ziemię wokół krzewu przykryć grubą warstwą ściółki, np. kompostem. Starsze krzewy, rosnące w ogrodzie od paru lat, można łatwo rozmnażać z sadzonek pędowych. Kiedy już zbierzemy owoce z rocznych, zdrowych i nieuszkodzonych pędów odcinamy fragmenty długości ok. 20 cm. Po oberwaniu liści umieszczamy je w doniczce z wilgotną ziemią ogrodową zmieszaną z piaskiem. Ukorzone części pędów sadzimy w miejscu przygotowanym dla nowych krzewów.

Gotuj z gazetą

SEKRETY

Wsi...

Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Syrop z czerwonych porzeczek

Składniki na 4-6 butelek (0,75 - 1 l każda):
4 kg owoców, 2 l wody, 2 kg cukru

Przygotowanie:

- Owoce przebieramy, myjemy, osuszamy, następnie oddzielamy od szypulek. Porzeczki przekładamy do dużego garnka z wodą i lekko miazdźmy tłuczkiem do ziemniaków.
- Wodę z owocami doprowadzamy do wrzenia. Gotujemy 2-3 minuty. Owoce jeszcze raz mocno miazdźmy tłuczkiem. Sito wykładamy ściereczką bawełnianą, wlewamy rozgotowane owoce i przecedzamy.
- Sok mieszamy z cukrem i zagotowujemy. Jeśli tworzy się piana, zbieramy ją łyżką.
- Do jeszcze gorącego soku możemy dodać środek konserwujący. Butelki napętniamy sokiem i zamykamy sparzonymi korkami. Przechowujemy w miejscu ciemnym i chłodnym.

Galaretka porzeczkowa

Składniki na 4 stoiki (250 - 300 ml każdy):
po 75 dag porzeczek czerwonych i czarnych, filiżanka wody, ½ kg cukru żelującego (2:1)

Przygotowanie:

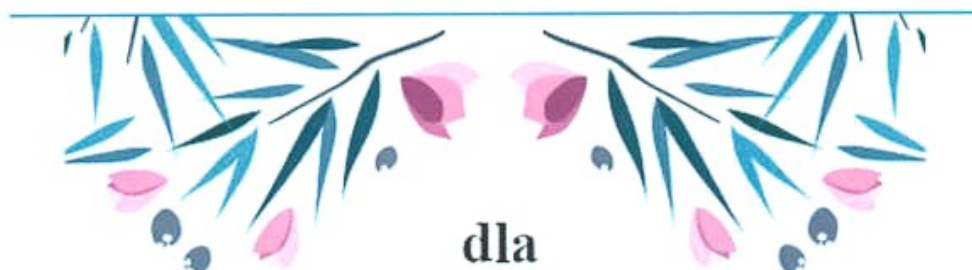
- Owoce myjemy, osuszamy i obieramy z szypulek. Porzeczki wkładamy do garnka, zalewamy wodą i gotujemy 15 minut, aż wszystkie owoce popękają.
- Duże sito wykładamy bawełnianą ściereczką i wkładamy do garnka. Pulpę wlewamy na sito i przez kilka godzin odsączamy. Pozostałe resztki wyciskamy.
- 900 ml soku wlewamy do garnka, dodajemy cukier żelujący i dokładnie mieszamy. Doprowadzamy do wrzenia.
- Po 2-3 minutach zdejmujemy z ognia. Galaretkę wlewamy do stoików i natychmiast zamykamy.

Opracowała: Marta Radzik

Źródła:

- <https://poradnikogrodniczy.pl/uprawa-porzeczki.php>
- <http://abc-ogrodnictwa.pl/owocowy-uprawa-porzeczka-czerwona>
- egiodom.pl/portal/ogrod/rosliny/uprawa-czarnej-porzeczki-jak-sadzic-i-pielegnowac-porzeczke

Podziękowanie

Firmy Jobon Sp. z o.o. z siedzibą w Zwierzyńcu

Za aktywny udział w walce z epidemią koronawirusa i nieodpłatne przekazanie maseczek ochronnych wszystkim jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu Gminy Sulów.

Prezes Zarządu
Oddziału Gminnego
ZOSP RP
Tomasz Bartnik

Wójt Gminy Sulów
Leon Bułak

Sulów dnia 04.05.2020

Kącik kulinarny

ŻEBERKA DUSZONE Z CEBULĄ I PIWEM

1 kg żeberek, 2 łyżki mąki, 2 łyżki smalcu, 2 cebule, po 3 - 4 ziarna ziela angielskiego i czarnego pieprzu, 1 - 2 liski laurowe, kromka razowego chleba, 150 ml piwa ciemnego, sól, pieprz.

Żeberka pokroić na kawałki z 1 - 2 kośćmi. Oprószyć solą, pieprzem i mąką. Zrumienić na rozgrzanym smalcu. Przełożyć go garnka. Na tłuszczu pozostałym na patelni zrumienić pokrojoną w piórka cebulę. Dodać ją do mięsa razem z zieleń, pieprzem, listkiem laurowym i pokruszonym miększym chleba. Zalać wrzątkiem, dusić na małym ogniu ok. 45 minut. Dodać piwo, dusić, aż mięso będzie miękkie, doprawić. Podawać z kopytkami, ziemniakami.

TORCIK BEZOWY Z RABARBAREM

2 cukry waniliowe, 5 łyżek mąki ziemniaczanej, 6 łyżek białego wina, sok z 1 cytryny, 6 białek, 15 dag mąki, pół łyżeczki proszku do pieczenia, 50 dag cukru, 1 jajko, skórka starta z 1 cytryny, 7 dag masła, 1,5 kg rabarbaru.

Ciasto: Mąkę przesiać na stolnicę, wymieszać z proszkiem do pieczenia, usypać wzgórek i zrobić w nim wgłębienie. Wsypać cukier, wbić jajko i wsypać połowę startej skórki z cytryny. Całość wymieszać łyżką. Następnie dodać pokrojone na małe kawałki masło i zagnieść ciasto. Włożyć je do lodówki na pół godziny. Przygotować tortownicę o średnicy 24 cm, natłuścić ją i posypać bułką tartą. Delikatnie rozwałkować ciasto, wyłożyć je na dno tortownicy. Piekarnik nagrzać do temp. 200° i wstawić ciasto do piekarnika na 25-30 minut. Powinno być jasnożółte. Zaraz po upieczeniu wyjąć je i zostawić do ostygnięcia. **Rabarbar:** todygi rabarbaru umyć, obrać z włókien i pokroić na kawałki długości ok. 3 cm. Posypać cukrem (25 dag) i odstawić na pół godziny. Następnie przełożyć rabarbar wraz z sokiem do garnka, wsypać resztę skórki cytrynowej i gotować na małym ogniu przez 5 minut (nie może się zupełnie rozgotować). Zdjąć z ognia, posypać mąką ziemniaczaną, wlać wino, starannie wymieszać i zostawić do ostygnięcia. **Beza:** do dużej salaterki wlać białka i ubić wraz z resztą cukru na bardzo sztywną pianę, wlać sok z cytryny. Wierzch upieczonego ciasta pokryć masą rabarbarową, a na niej ułożyć bezy dekoracyjnie wyciśnięte przez szprycę. Wstawić do nagrzanego piekarnika, włączyć tylko grzanie od góry. Zapiekać przez 6-7 minut, aż wierzch się zasztłoci.

ZUPA Z POMIDORAMI I RYŻEM

Skrzydło z indyka, 2 marchewki, pietruszka, kawałek selera, cebula, 2 pomidory, 10 dag ryżu, koperek, 1 łyżka masła, sól, pieprz.

Skrzydło oczyścić, oplukać. Zalać 2 l zimnej wody, zagotować. Zdjąć szumowinę, dodać trochę soli i pieprzu, gotować na małym ogniu ok. 20 minut. Warzywa oczyścić, obrać, oplukać. Marchewkę pokroić w plasterki, pietruszkę i seler w kostkę, a cebulę w piórka. Dodać je do gotującego się mięsa, gotować ok. 20 minut. Pomidory umyć, sparzyć wrzątkiem, obrać ze skórki, pokroić na kawałki. Ryż oplukać, dodać do zupy razem z pomidorami. Całość gotować na małym ogniu, aż wszystkie składniki będą miękkie. Zupę doprawić do smaku. Dodać masło, zagotować. Przed podaniem posypać posiekanym koperkiem.

Smacznego!
Przygotowała: Maria Godzisz

HUMOR

Między Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Radzieckim miał się rozegrać turniej bokserki. Jednak dzień przed turniejem zawodnik radziecki złamał sobie rękę podczas treningu. Na to jego trenerzy sobie myślą:

- „Jeśli nikogo nie postawimy na ringu, to co sobie pomyslą o nas Amerykanie! Musimy kogoś niezwłocznie znaleźć!”.

I poszli szukać. Patrzą, a tu Iwan orze pole. Trenerzy podeszli do niego i mówią:

- Iwan, jak wytrzymasz jedną rundę na ringu bokserki, to dostaniesz 100 dolarów.

- Ano, wytrzymam... - odparł Iwan.

Nadszedł dzień rozgrywki. Trenerzy radzieccy ustawili Iwana na ringu i obserwują. Walka się rozpoczęła. Iwan stoi pośrodku i rozgląda się, bo przecież tu tak kolorowo, światła, kamery, pełno ludzi, wszyscy patrzą się na niego. Tylko jakiś facet lata dookoła niego i bije go po twarzy.

Koniec rundy pierwszej. Trenerzy radzieccy podbiegli do Iwana i mówią:

- Iwan, jak wytrzymasz drugą rundę, to dostaniesz 200 dolarów!

- Ano, wytrzymam.

Rozpoczęła się runda druga. Iwan znowu się rozgląda dookoła, bo nigdy w życiu nie był na zawodach bokserki. I znowu jakiś facet lata i bije go po twarzy.

Koniec rundy drugiej. Radzieccy trenerzy podbiegają do Iwana i mówią: - Iwan, jak wytrzymasz trzecią rundę, to dostaniesz 500 dolarów!

- Wytrzymam, wytrzymam.

Runda trzecia. Iwan znowu się rozgląda i znowu jakiś facet biega dookoła niego i bije go po twarzy.

Koniec rundy trzeciej. Bardzo podekscytowani trenerzy podbiegają do Iwana i z entuzjazmem i proponują: -

Iwan, jak wytrzymasz czwartą rundę, to dostaniesz 1000 dolarów!

- Teraz już nie wytrzymam! Teraz mu przyłożę! - odpowiada Iwan.

• • •

Pielęgniarka pyta pacjenta:

-Jest pan żonaty?

-Tak, ale te obrażenia to z wypadku...

- Mamo, a tata mnie zbił dwa razy!!!

- A czemu aż dwa?

- Bo raz jak mu pokazałem świadectwo, a drugi jak zobaczył że to jego...

• • •

Mężczyzna przychodzi do sklepu zoologicznego i pyta sprzedawcę:

- Proszę pana czy te papużki mówią ludzkim głosem?

- Proszę pana, jest pan żonaty?

- Tak

- I co? Mało Panu?

• • •

Podczas klasówki nauczyciel mówi:

- Wydaję mi się, że słyszę jakieś głosy.

Głos z sali:

- Mnie też, ale ja się leczę...

• • •

Widząc pijaka siedzącego nad butelką wódki ktoś zapytał:

- Czy to jest pańska jedyna pociecha życiowa?

- Nie. W szafie mam jeszcze cztery butelki.

• • •

Przychodzi baba do lekarza i powiada:

- Jak tu dotykam to mnie boli, jak tu dotykam to mnie boli, jak tu dotykam to mnie boli...

A lekarz na to:

Ma pani złamany palec wskazujący!

• • •

Ślązak do górala:

- Baco, coś to wasze powietrze podejrzane.

- A dlaczego to?

- Coś go nie widać.

„Sekrety Wsi...” - Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Wydawca:

Urząd Gminy Sułów

Sułów 63, 22-448 Sułów

Strona internetowa: <http://www.sulow.pl/>

tel. +48 84 682 62 02

fax: +48 84 682 62 27

Rada programowa:

Aleksandra Martyna

Waldemar Pomarański

Dorota Gnieciak

Anna Godzisz

Renata Duda

Henryka Poździk

Anna Brodaczewska

Redakcja:

Redaktor naczelny:

Ryszard Pietrykowski (Sułów) 605 494 500

Marta Radzik (Sułów)

Hanna Mrówczyńska (Sułowiec)

Michalina Kobylarz (Deszkowice Pierwsze)

Piotr Szczurek (Sułowiec)

Maria Godzisz (Kulików)

Skład: Arkadiusz Socha (Sułowiec)

Nakład 300 egz.

Materiały i artykuły do następnego numeru prosimy nadsyłać na adres Redakcji „Sekrety Wsi“ do 10 dnia każdego miesiąca ;-).

Adres: Sułów 63, 22-448 Sułów, powiat zamojski

E-mail: sekretyswi@wp.pl